

وفردا...

محمدعلی شامانی

تا همین دیروز برنامه درسی از فرایندی ناگزیر تبعیت می کرد؛ بدون کوچک ترین انعطاف و نرمشی و بدون توجه به مخاطب. علاقه ها، انگیزه ها و سبک های یادگیری مخاطبان کم تر مورد توجه قرار می گرفت. قرار بود انبانی از معلومات و محفوظات صواب و ناصواب، ذهن و خیال فرزندان ما را شکل بدهد و کتاب درسی به عنوان یک منبع غیر قابل تغییر، در کانون توجه و حمایت عده ای از برنامه ریزان درسی باشد.

اما امروز، نگاه به برنامه درسی متحول شده است. برنامه درسی نقشه ای برای یادگیری و زمینه ساز تجربه های نو برای دانش آموزان شده است.

مشارکت معلم و فعالیت دانش آموز، یک اصل پذیرفته شده و قابل قبول است. رشد همه جانبه دانش آموز و تقویت تفکر نقاد و خلاق مورد توجه قرار گرفته است.

رویکرد نوین آموزشی معطوف به هدف های برنامه درسی ملی و تربیت نسلی پژوهشگر و اندیشه ورز است. در رویکرد تازه، کتاب درسی قطعه ای از مجموعه قطعات پازل برنامه درسی است. لاجرم، کتاب درسی دیگر فقط یک انتخاب ناگزیر نیست.

کتاب‌های متعددی همسو با هدف‌های برنامه‌دُرسی تدوین شده‌اند. هم معلم و هم دانش‌آموز، هر دو حق انتخاب دارند. تدوین ده‌ها کتاب کمک‌آموزشی و درسی، کسب و جذب اطلاعات، گشودن دریچه‌های تفکر، و... برای هر ماده‌آموزشی، فرصت انتخاب را به مصرف‌کنندگان داده است. چرا نباید این تنوع به حوزه کتاب‌های درسی تسری پیدا کند و برنامه‌های درسی را از انزوا و بی‌خبری بیرون بکشد؟

تولید کتاب آموزشی، متناسب با گستره علاقه‌ها، انگیزه‌ها، توانمندی‌ها و استعدادهای دانش‌آموزان و معلمان، و از همه مهم‌تر، پذیرش این معنا که سبک یادگیری هر فرد متفاوت از دیگری است، فراهم آوردن امکان انتخاب کتاب‌های آموزشی مناسب توسط دانش‌آموزان و معلمان، ساز و کار برنامه‌دُرسی را رونق می‌بخشد. برای تولید کتاب‌های آموزشی باید فرایند تولید آن را با زمان همگام کرد و سهم یاددهنده و یادگیرنده و حتی خانواده‌ها را بیش‌تر از گذشته مورد توجه قرار داد. باور کنیم که فراگیران عصر سرعت در ارتباطات و تولید اطلاعات، دیگر فراگیران پیشین نیستند؛ نیازهای آموزشی تازه دارند و آگاهی‌های نو تر و به هنگام‌تر می‌خواهند.

تولید و تدوین منابع آموزشی منطبق با نیازهای آنان، نیازمند سنت‌شکنی و اتخاذ رویکردی جسورانه است. بدیهی است، تنها ناشرانی در حوزه آموزش می‌توانند به صورت موفق سرمایه‌گذاری و ادامه فعالیت دهند که با نگاهی تازه به ماجرای یاددهی-یادگیری بپردازند.